

Ühendava spordi kolm mudelit.

Eriolümpia Ühendav Sport on kaasav spordiprogramm, mis ühendab Eriolümpia sportlasi (intellektipuudega inimesed) ning partnereid (intellektipuudeta inimesed) treeninguteks ja võistlusteks.

Ühendava Spordi raames saab eristada kolme mudelit:

1. Võistluslik Ühendav Sport
2. Mängijaid arendav Ühendav Sport
3. Meelelahutuslik Ühendav Sport.

Kõik kolm mudelit pakuvad erinevaid võimalusi nii meeskonnaspordis, nagu korvpall, jalgpall ning võrkpall, kui ka muudel spordialadel, nagu *bocce*, golf ja tennis. Ühendava Spordiga tegeldakse kõikjal maailmas ning see on alates 1989. aastast Eriolümpia rahvusvaheliselt sanktsioneeritud programm.

Eriolümpia Ühendav Sport propageerib intellektipuudega ja intellektipuudeta inimeste sotsiaalset kaasatust läbi jagatud treening- ning võistluskogemuste. Ühendav Sport on tõestanud oma kõrget efektiivsust sotsiaalse kaasatuse saavutamisel. Sportlased saavad kogeda ühtekuuluvustunnet, suhelda, arendada sõprussuhteid; sportlastesse suhtutakse kui panustajatasse, neid võetakse vastu aktsepteerides ja austades.

Siperstein (2010) ja Özer (2011) kinnitavad, et Ühendaval Spordil on positiivne sotsiaalne mõju nii intellektipuudega kui –puudeta inimestele kui ka nende kogukondadele. Ühendav Sport vähendab mõjusalt käitumisprobleeme ning parandab hoiakuid. Ühendav Sport aitab intellektipuudega inimestel arendada oskusi, saavutamaks aktsepteeritust ning sotsiaalset eneseteostust.

Kõigi kolme mudeli (kirjeldatud alljärgnevalt) peamiseks tulemuseks on sotsiaalne kaasatus, samas on iga mudeli struktuur ja funktsioon erinev.

Võistluslik Ühendav Sport

Ühendava Spordi võistluslik mudel ühendab Eriolümpia sportlased (intellektipuudega inimesed) ning partnerid (intellektipuudeta inimesed) võistkonnakaaslastena treeninguteks ning võistlusteks. Ühendava Spordi võistluslikku mudelit eristavad kahest ülejäänud mudelist kaks asja: 1) kõik sportlased ja partnerid peavad võistlusliku Ühendava Spordi võistkonnas olema omandanud vajalikud spordispetsiifilised oskused ja taktikad, võistlemaks ilma Eriolümpia kehtivaid ametlikke spordireegleid muutmata; 2) võistkonnad, kes selle mudeli põhjal tegutsevad, võivad pääseda Eriolümpia piirkondlikele ning ülemaailmsetele mängudele. Võistluslik Ühendav Sport on kaasav spordiprogramm, kus võistkond koosneb ligikaudu võrdsest hulgast sportlastest ning partneritest. Sportlased ja partnerid peaksid võistkonnaspordis olema ligikaudu samade võimete ja vanusega. Teatud spordialadel, näiteks golfis, on aga lubatud vanuse ja võimete suurem varieerumine. Üksikasjalikuma info vanuse ja võimete vastavusest spordialade kaupa leiad Eriolümpia ametlike spordireeglite [artiklist 1](#).

Mängijaid arendav Ühendav Sport

Ühendava Spordi mängijaid arendav mudel ühendab ligikaudu võrdsel hulgal Eriolümpia sportlasi (intellektipuudega inimesi) ja partnereid (intellektipuudeta inimesi) võistkonnakaaslastena treeninguteks ja võistlusteks. Mängijaid arendavat Ühendavat Sporti eristab ülejäänud kahest mudelist see, et 1) võistkonnakaaslased ei pea olema sarnaste võimetega; 2) võimekamad võistkonnakaaslased on mentoriteks, kes abistavad vähemvõimekamaid võistkonnakaaslasti spordispetsiifiliste oskuste ja taktikate arendamisel ning eduka koostöö vaimus tegutsemisel. Sportlased ja partnerid peaksid olema ligikaudu sama vanad. Siiski on suurem vanusevahe lubatud teatud spordialades, nagu näiteks *bocce*. (Loe vanusevastavusest üksikasjalikumalt Eriolümpia ametlike spordireeglite [artiklist 1.](#)) Võimete erinevuse tõttu on reeglimuudatused vajalikud ning on kujundatud selliselt, et need kindlustaksid kõigi võistkonnakaaslaste kaasatuse ning asetaksid võimekamad mängijad mentorite rolli, nii et nad ei domineeriks mängu. Igal programmil on võimalus kehtestada reeglimuudatused, mis neid eesmärke täita aitaksid.

Meelelahutuslik Ühendav Sport

Meelelahutuslik Ühendav Sport koosneb kaasavatest vabaajaspordi võimalustest Eriolümpia sportlastele (intellektipuudega inimesed) ja intellektipuudeta partneritele. Seda mudelit eristab kahest ülejäänust see, et antud mudel ei järgi ühtegi Eriolümpia ettekirjutust treening-, võistlus- või koosseisunõuetes. Need vabaajaspordi võimalused leiavad aset nii ühepäevaste ürituste, näituste või näidisseteastete (kaasa arvatud Ühendava Spordi Kogemused) kui ka kestvate tegevuste, näiteks kehalise kasvatuse tundide või asutusesiseste ürituste raames. Koostööd tehakse koolide, spordiklubide, kogukonna ja teiste era- või avaliku sektori organisatsioonidega.